

Tıp fakültesi öğrencilerinde göğüs cerrahisi bilinci ve uzmanlık tercihlerini etkileyen faktörler

Awareness of thoracic surgery and factors affecting specialty preferences among medical faculty students

Suphi Aydın

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Göğüs Cerrahisi Bölümü, dr_suphi@hotmail.com, 0000 0003 2102 0484

ÖZ

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada, tıp fakültesi 1- 3. sınıf öğrencilerinde, göğüs cerrahisi hakkında bilgi düzeylerini tespit etmeyi ve tıpta uzmanlık tercihlerini etkileyen faktörleri araştırmayı amaçladık. **Gereç ve Yöntemler:** Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde eğitim gören 1- 3. sınıf öğrencilerine gönüllük esasına dayanarak anket yapıldı. Ankete katılmayı kabul eden katılımcılara 5'1 açık uçlu olmak üzere 20 sorudan oluşan, göğüs cerrahisi hakkında bilgi düzeyini ve tıpta uzmanlık tercihlerini etkileyen faktörleri değerlendiren anket çalışması uygulandı. Bu çalışmada küme örnekleme sistemi kullanıldı. Anket formları dağıtıldı, cevaplandırıldıktan sonra elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 15.0 ile analiz edildi. **Bulgular:** Ankete 312 öğrenci katıldı. Katılan öğrencilerin 111(%35,6) erkek, 201(%64,4) kız öğrenciydi. Öğrencilerin 307(%98,4)'i fakülte bittikten sonra uzmanlık eğitimi almayı planlıyordu. En çok istenen branşlar 19(%6) kişi ile dahiliye, 16(%5,1) kişi ile dermatoloji, 12(%3,8) kişi ile psikiyatri idi. Tercihleri en çok etkileyen faktörler ise "riskinin az olması" 56(%32) kişi tarafından, "kazancı yüksek" 22(%12,6) kişi tarafından, "hasta ve hasta yakınları ile daha az iletişimde bulunma" 19(%10,8) kişi tarafından belirtildi. Göğüs cerrahisinin ilgi alanına giren organlar sorulduğunda bilinenlerin sayısı 162(%53,3) idi. Göğüs cerrahisinin yaptığı ameliyatları bilenler 248(%81,8) kişiydi. Göğüs cerrahisinin tedavi ettiği hastalıkları bilinenlerin sayısı 257(%85,1) idi. **Sonuç:** Bu çalışma 1-3. sınıf tıp fakültesi öğrencilerinde göğüs cerrahisi konusunda bilgi ve farkındalık düzeyinin yeterli düzeyde olduğu, öğrencilerin uzmanlık alanı tercihlerinde branşın risk durumu, kazanç durumu, hasta ve hasta yakınları ile oluşabilecek sıkıntılarının etkili olduğunu ve göğüs cerrahisinin daha az tercih edilme nedenlerini ortaya koymuştur.

ABSTRACT

Introduction and Aim: In this study, we aimed to determine the level of knowledge about thoracic surgery in 1st, 2nd and 3rd-year medical faculty students and investigate the factors that affect their preferences in medicine. **Material and Methods:** A questionnaire was applied on a voluntary basis to the 1st, 2nd and 3rd-year students of Afyonkarahisar Health Sciences University Faculty of Medicine. A questionnaire consisting of 20 questions, 5 of which were open-ended, evaluating the level of knowledge about thoracic surgery and the factors affecting their specialty preferences was applied to the participants who accepted to participate in the survey. In this study, the cluster sampling system was used. The questionnaire forms were distributed and the data obtained after being answered were analyzed with IBM SPSS Statistics 15.0. **Results:** The number of students participating in the study was 312. The number of male students was 111 (35.6%) and the number of female students was 201 (64.4%). After the faculty finished 307 (98.4%) of the students wanted to specialize in medicine. The most desired branches were internal medicine with 19(6%) people, dermatology with 16(5.1%) people and psychiatry with 12(3.8%) people. The factors that most affect the preferences are "low risk" by 56(32%) people, "high earning" by 22(12.6%) people, "less communication with patients and their relatives" was stated by 19(10.8%) people. When asked about organs of interest in thoracic surgery, the number of those who knew was 162(53.3%). The number of people who knew about the operations related to thoracic surgery was 248 (81.8%). The number of people who knew about the diseases treated by thoracic surgery was 257 (85.1%). **Conclusion:** This study showed that the level of knowledge and awareness about thoracic surgery is sufficient in 1st, 2nd and 3rd-year medical faculty students, the risk status of the branch, earning status, the problems that may occur with the patients and their relatives are effective in the field of specialty of the students and thoracic surgery revealed the reasons for being less preferred.

Anahtar Kelimeler:
Göğüs Cerrahisi, Öğrenci, Anket

Key Words:
Thoracic Surgery, Student,
Questionnaire.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Suphi Aydın,
Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri
Üniversitesi, Göğüs Cerrahisi
Bölümü, dr_suphi@hotmail.com.

Gönderme Tarihi/Received Date:
07.10.2020

Kabul Tarihi/Accepted Date:
05.05.2021

Yayımlanma Tarihi/Published Online:
01.06.2021

GİRİŞ VE AMAÇ

Tıpta cerrahi branşlar özellikle 20. yüzyılın ortalarına doğru gelişmeye başlamıştır ve gelişimini sürdürmektedir. Göğüs cerrahisi ise yakın bir zamana kadar ayrı bir ana bilim dalı olarak görülmemiş ve diğer cerrahi branşlara göre daha geç gelişim göstermiştir (1).

Göğüs cerrahisinin gelişimindeki gecikmenin nedeni ise akciğerlerin ve toraksın yapısından kaynaklanan fizyomekanik zorluklardır. Bu sorunların aşılıp, akciğerin ve toraksın yapısı anlaşılıp, fizyomekaniği çözüldükten sonra ise akciğer kanserileri, diyafram ve mediasten patolojileri gibi pek çok hastalık için cerrahi şansı doğmuştur (2).

Göğüs cerrahisinin gelişiminde ki gecikme toplumda daha az bilinmesine sebep olmuştur (3).

Bu anket çalışmasında, henüz klinikte ve poliklinikte eğitimlere başlamamış, göğüs cerrahisi eğitimi almamış, henüz göğüs cerrahisi hastaları takip etmemiş Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi 1-3. sınıf tıp fakültesi öğrencilerinin göğüs cerrahisi hakkındaki bilgi düzeyleri, tanınırlığı ve düşünceleri araştırıldı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Anket ve Protokol

Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi 1-3. sınıf tıp fakültesi öğrencilerinin göğüs cerrahisi hakkında bilgi ve düşüncelerini değerlendirmek için 20 sorudan oluşan bir anket formu oluşturuldu ve dağıtıldı. Veriler profesyonel çevrimiçi anket değerlendirme ve oylama platformu olan Google Forms aracılığıyla toplandı. Bu program anket tasarımı, veri toplama, özel raporlama ve sonuçların analizine olanak sağlayan bir programdı.

25 Eylül- 4 Ekim 2020 arasında anket bağlantısı ile 480 öğrenciye gönderildi. Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi 1-3. sınıf öğrencilerinin her biri anketi cevaplamaya davet edildi. Toplam 312 anket toplandı.

Anket Soru Formu

Katılımcıların yaş, cinsiyet, hangi sınıfta oldukları, sigara alışkanlıkları, ailelerinin eğitim durumları gibi demografik özelliklerine ilişkin veriler ve fakülteyi bitirdikten sonra uzmanlık eğitimi isteyip istemedikleri, isteyenlerin hangi branşta uzmanlık eğitimi almak istedikleri, branş seçimini etkileyen faktörleri, göğüs cerrahisi alanında uzmanlık eğitimi almayı isteyip istemedikleri, göğüs cerrahisi asistanlık süresinin kaç yıl olduğunu, fakülte'deki çalışan göğüs cerrahisi uzmanlarını tanıyıp tanımadıkları, göğüs cerrahisi alanına giren hastalıklar ve operasyonları, daha önce göğüs cerrahisi kliniğinde çalışıp çalışmadıkları gibi sorulara cevap vermeleri istendi. Verilen cevaplar kaydedildi (Tablo 1).

Soruların cevapları evet-hayır-kararsızım, diğer, çoktan seçmeli ve ucu açık cevaplardan oluşuyordu.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışmanın çeşitli kısıtlamaları vardır. Bu çalışma tek bir üniversitede ve sınırlı sayıda öğrenci ile yapılmıştır. Bu nedenden dolayı bu çalışmanın genele yorumlanması doğru olmayabilir. Bu çalışmanın bulgularını doğrulamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Tablo 1. Ankette yer alan soruları

1. Yaşınız? o Yanıtınız:
2. Cinsiyetiniz? o Erkek o Kız
3. Sınıfınız? o 1. Sınıf o 2. Sınıf o 3. sınıf
4. Sigara kullanıyor musunuz? o Evet o Hayır
5. Sigara kullanımına cevabınız "Evet" ise ne kadar süredir kullanıyorsunuz? o Yanıtınız:
6. Fakülteyi bittikten sonra tıpta uzmanlık düşünüyor musunuz? o Evet o Hayır
7. Tıpta uzmanlık düşünüyorsanız hangi branşta uzmanlık düşünüyorsunuz? o Yanıtınız:
8. Düşündüğünüz branşı seçme sebebiniz nedir? o Riski az o Kazancı yüksek o Hasta ve hasta yakınları ile daha az muhatap olmak o Diğer
9. Önceki soruda "Diğer" şıkkını işaretlediniz ise nedenini kısa bir cümle ile ifade ediniz. o Yanıtınız
10. Branş tercihinizde malpraktis yasa'sının etkisi var mı? o Evet o Hayır
11. Göğüs cerrahisi uzmanı olmak ister misiniz? o Evet o Hayır o Kararsızım
12. Önceki soruya cevabınız hayır ise sebebini yazar mısınız? o Yanıtınız:
13. Fakültenizdeki göğüs cerrahisi uzmanlarını tanıyor musunuz? o Evet o Hayır
14. Göğüs cerrahisi asistanlık eğitim süresi kaç yıldır? o 3 yıl o 4 yıl o 5 yıl o 6 yıl
15. Aşağıdaki yapılardan hangisi göğüs cerrahisi ilgi alanına girmez? o Plevra o Timus o Diyafragma o Meme o Trakea
16. Göğüs cerrahisinin yaptığı ameliyatlarda içinde yer almayan hangisidir? o Diyafragma rezeksiyon, rekonstrüksiyon ve tamiri o Pnömotoraks (akciğer sönmesi) cerrahisi o Aort diseksiyon operasyonu o Torasik sempatik sinirlere yönelik operasyonlar o Göğüs duvarı deformiteleri operasyonları
17. Göğüs cerrahisinin tedavi ettiği hastalıklar içinde yer almayan hangisidir? o Göğüs travmaları o Akciğer apsesi o Kaburga kırıkları o Akciğer kanseri o Tiroid hastalıkları
18. Bugüne kadar herhangi bir nedenle göğüs cerrahisi kliniği ile irtibatınız oldu mu? o Evet o Hayır
19. Oldu ise sebebi ve sayısı nedir? o Yanıtınız:
20. Daha önce göğüs cerrahisi kliniğinde çalıştınız mı? o Evet o Hayır

Ayrıca öğrencilerin yanıtları ölçeklerde yer alan ifadeler ile sınırlıdır. Bu nedenle araştırmada kullanılan nicel araştırma yöntemi elde edilen bulgular bakımından sınırlılık göstermektedir.

İstatistiksel Analiz

Veriler ortalama $\pm$ standart sapma (SD) olarak ifade edildi. Sürekli değişkenler Student's t-testi karşılaştırıldı. Kategorik değişkenlerin karşılaştırılmasında ki-kare testi, bilgi ve tutumları içeren değişkenler için tek değişkenli analiz yöntemleri kullanıldı.

BULGULAR

Katılımcıların Özellikleri

201 (%64,4)'i kız ve 111 (%35,6) 'i erkek olmak üzere toplam 312 öğrenci çalışmaya dahil edildi. Öğrencilerin yaş ortalaması $21,67 \pm 1,27$ idi. Öğrencilerin 46 (%14,7)'si 1. sınıf, 30 (%9,6)'si 2. sınıf, 236 (%75,6)'si 3. sınıf öğrencisi idi (Tablo 2). Öğrencilerin 245 (%79,8)'inde sigara kullanım hikayesi mevcuttu ve ortalama sigara kullanım süresi $4,2 \pm 2,9$ yıldır.

Tablo 2. Ankete katılan öğrencilerin demografik özellikleri.

Özellikler	Öğrenci (n=312)
Yaş (Yıl)	$21,67 \pm 1,27$
Cinsiyet (%)	
Kız	201 (%64,4)
Erkek	111 (%35,6)
Sınıf	
1. sınıf	
Kız	26 (%56,5)
Erkek	20 (%43,5)
2. sınıf	
Kız	17 (%56,6)
Erkek	13 (%43,4)
3. sınıf	
Kız	163 (%69)
Erkek	73 (%31)

Göğüs Cerrahisi Hakkında Genel Bilgi Düzeyi ve Uzmanlık Alanı Tercihlerini Etkileyen Faktörler Öğrencilerin 307'si (%98,4) fakülteyi bitirdikten sonra bir uzmanlık alanında eğitim görmek istiyordu. En çok istenilen uzmanlık alanları 19 (%6) kişi ile dahiliye, 16 (%5,1) kişi ile dermatoloji, 12 (%3,8) kişi ile psikiyatri idi. Branş seçmede etkili olan faktörler sorulduğunda en sık yanıtlar (175 kişi cevapladı) sırası ile 56 (%32) "riskinin az olması", 22 (%12,6) ile "kazancı yüksek" olması, 19 (%10,8) kişi ile "hasta ve hasta yakınları ile daha az iletişimde bulunma" geliyordu. Branş tercihlerinde malpraktis yasalarının etkili olduğunu söyleyenlerin sayısı (298 kişi cevapladı) ise 127 (%42,6) idi.

Göğüs cerrahisi uzmanı olmak ister misiniz? sorusu ayrıca sorulduğunda (307 kişi cevapladı) 155 (%50,5) kişi "hayır", 135 (%44) kişi "kararsızım", 17 (%5,5) kişi "evet" cevabını verdi. Göğüs cerrahisi branşını seçmek istemeyenlere neden seçmek istemedikleri sorusu sorulduğunda en sık 5 yanıt sırası ile 61 kişi "cerrahi branş hiç düşünmüyorum", 20 kişi "riski yüksek olduğu için", 16 kişi "yoğun bir bölüm olduğu için", 11 kişi "malpraktis uygulamalarından dolayı", 2 kişi "para kazanmak istedikleri için" göğüs cerrahisini tercih etmediklerini belirttiler.

Göğüs cerrahisi asistanlık eğitim süresi sorulduğunda (302 kişi cevapladı) 3 yıl diyenlerin sayısı 12 (%3,9), 4 yıl diyenlerin sayısı 106 (%35,1), 5 yıl diyenlerin sayısı 182 (%60,3), 6 yıl diyenlerin sayısı 2 (%0,7) idi. Göğüs cerrahisi alanına girmeyen yapılar sorulduğunda 1 (%0,3) kişi plevra, 108 (%35,5) kişi timus, 8 (%2,7) kişi diyafram, 162 (%53,3) kişi meme, 25 (%8,2) kişi trakea yanıtını verdi.

Öğrenciler göğüs cerrahisinin yapmadığı ameliyatlara sorulduğunda diyafram rezeksiyon rekonstrüksiyon ve tamiri cevabını veren 7 (%2,2) kişi, pnömotoraks (akciğer sönmesi) cevabını veren 4 (%1,3) kişi, aort disseksiyon cerrahisi operasyonu cevabını veren 248 (%79,5) kişi, torasik sempatik sinirlere yönelik operasyonlar cevabını veren (%15,4) kişi, göğüs duvarı deformateleri operasyonları cevabını veren 5 (%1,6) kişi oldu.

Göğüs cerrahisinin tedavi ettiği hastalıklar içinde yer almayan hastalıklar soruldu (302 kişi cevapladı) 15 (%5) kişi kaburga kırığı, 1 (%0,003) kişi akciğer absesi, 29 (%9,6) kişi akciğer kanseri, 257 (%85,1) kişi tiroid hastalıkları cevabını verdi. Öğrencilerin göğüs cerrahisi bilgi düzeyi Tablo 3'te verilmiştir.

Bugüne kadar bilimsel araştırma projesi ve operasyonlarda gözlemci olarak bulunma gibi nedenlerden dolayı göğüs cerrahisi kliniği ile irtibatı olanların sayısı 14 (%4,5) idi. Fakültede çalışan göğüs cerrahisi uzmanlarını tanıyan sayısı (307 kişi cevapladı) 44 (%14) kişiydi. Öğrencilerin hiçbiri daha önce göğüs cerrahisi kliniğinde çalışmadığını ifade etti.

TARTIŞMA

20. Yüzyıla kadar toraks içi negatif basınçtan kaynaklanan pnömotoraks ve mediastinal şift gibi komplikasyonlar göğüs cerrahisine engel teşkil etmekteydi. 20. yüzyılın başlarında anestezi alanındaki ilerlemeler sayesinde bu sorunlar aşılabilir ve göğüs cerrahisinin önü açılmış oldu (3,4).

Tablo 3. Göğüs cerrahisi bilgi düzeyi ölçümü

Sorular	Doğru n (%)	Yanlış n (%)	cevaplayan n
Göğüs cerrahisi asistanlık eğitim süresi kaç yıldır?	182(%60,3)	120(%39,7)	302
Aşağıdaki yapılardan hangisi göğüs cerrahisi ilgi alanına girmez?	162(%53,3)	142(%46,7)	304
Göğüs cerrahisinin yaptığı ameliyatlarda içinde yer almayan hangisidir?	248(%81,8)	55(%18,2)	303
Göğüs cerrahisinin tedavi ettiği hastalıklar içinde yer almayan hangisidir?	257(%85,1)	45(%14,9)	302

1928'de kafli endotrakeal entübasyon tüpünün ilk kez kullanılmaya başlanmış, başlayan, 1950'de Carlens, sonrasında ise bugün kullanıldığımız Robertshaw çift lümenli endotrakeal entübasyon tüpleri ile tek akciğer ventilasyonu sağlanabilmiştir. Bu durum göğüs cerrahisinde cerrahi tekniklerin ve gelişmesine ve ameliyat çeşitliliğinin artmasını sağlamıştır (5).

Ülkemizde göğüs cerrahisi 1990-2000 yıllarda kalp damar cerrahisinden ayrılarak ayrı bir branş halini almıştır (2). Aktin ve arkadaşlarının 2012 yılında uzman hekimler üzerinde bir anket çalışması yapmışlar, uzman hekim düzeyinde bile göğüs cerrahisinin çalışma alanlarının yeterince bilinmediğini göstermişlerdir (2). Bu çalışmamız bize her geçen yıl göğüs cerrahisinin tanınırlık düzeyinin arttığını göstermiştir.

Anket çalışmamıza katılan katılımcıların tamamına yakını tıp fakültesini bitirdikten sonra bir uzmanlık dalında eğitim almak istiyordu. En çok istenen uzmanlık alanı ise dahiliye, dermatoloji, psikiyatri gibi cerrahi olmayan alanlardı. Bunun sebebi araştırıldığında en sık nedenler olarak riski az, kazancı yüksek, hasta ve hasta yakınları ile daha az iletişim kurmak istemeleri geliyordu. Ayrıca öğrencilerin uzmanlık dalı seçiminde malpraktis yasasının önemli etkisinin olduğunu gördük.

Üniversitemiz tıp fakültesi 1-3. sınıf öğrencilerinin göğüs cerrahisinin çalışma alanı konusunda bilgi ve farkındalığını ortaya koymaya çalışıldığımız araştırmada katılımcılar, göğüs cerrahisinin alanına giren yapılar sorgulandığında, katılımcıların çoğunluğu plevra, timus, diyafram ve trakeanın göğüs cerrahisinin alanına girdiğini bilmekte iken, dikkate değer bir kısmı meme dokusunun da göğüs cerrahisinin alanına girdiğini düşünmekteydi.

Katılımcıların büyük çoğunluğu göğüs cerrahisinin yaptığı ameliyatlara ve göğüs cerrahisini ilgilendiren hastalıkları bilmekteydi.

Ayrıca kaburga kırıklarının, akciğer apsesinin ve akciğer kanserlerinin göğüs cerrahisi tarafından tedavi edilen hastalıklar olduğunu, tiroid hastalıklarının tedavisinin göğüs cerrahisinin alanına girmediğini bilenlerin sayısı oldukça fazla idi ve katılımcıların yarıdan fazlası göğüs cerrahisi asistanlık eğitim süresini biliyordu.

SONUÇ

Tıp fakültesi 1- 3. sınıf öğrencilerinin hiçbirinin daha önce göğüs cerrahisi kliniğinde çalışmamış ve göğüs cerrahisi eğitimi almamış olmasına rağmen, büyük bir kısmı göğüs cerrahisi uzmanlık dalı hakkında yeterli bilgiye sahipti. Yüksek risk, çalışma yoğunluğu, malpraktis uygulamaları ve maddi getirisinin düşük olduğu düşünceleri nedeniyle ankete katılan öğrencilerin uzmanlık alan tercihlerinde cerrahi bölümler, özellikle göğüs cerrahisi en son sıralarda yer alıyordu.

KAYNAKLAR

1. Akçay O. Göğüs Cerrahisi'ni Tanıyor Muyuz? Klinik Tıp Bilimleri Dergisi Cilt: 6 Sayı: 2 Şubat 2018.
2. Aktin B, Apilioğulları B, Esme H, Yoldaş T. Uzman hekimler ile yapılan bir görüşme: Göğüs cerrahisi nelerle uğraşır? Türk Göğüs Kalp Damar Cerrahisi Dergisi 2012;20(4):840-842. doi: 10.5606/tgkdc.dergisi.2012.163.
3. Yıldırım Ş, Metin B, Yıldırım E. Interests of Thoracic Surgery: A Questionnaire Study. Bozok Med J 2015;5(2):19-23.
4. Brodsky JB, Lemmens HJM. The history of anesthesia for thoracic surgery. Minerva Anesthesiol. 2007;73(10):513- 24.
5. Hoşten T, Aksu C. Gelecek Bronşiyal Blokerlerin mi? Derleme. GKDA Derg. 2014;20(2):69-76.